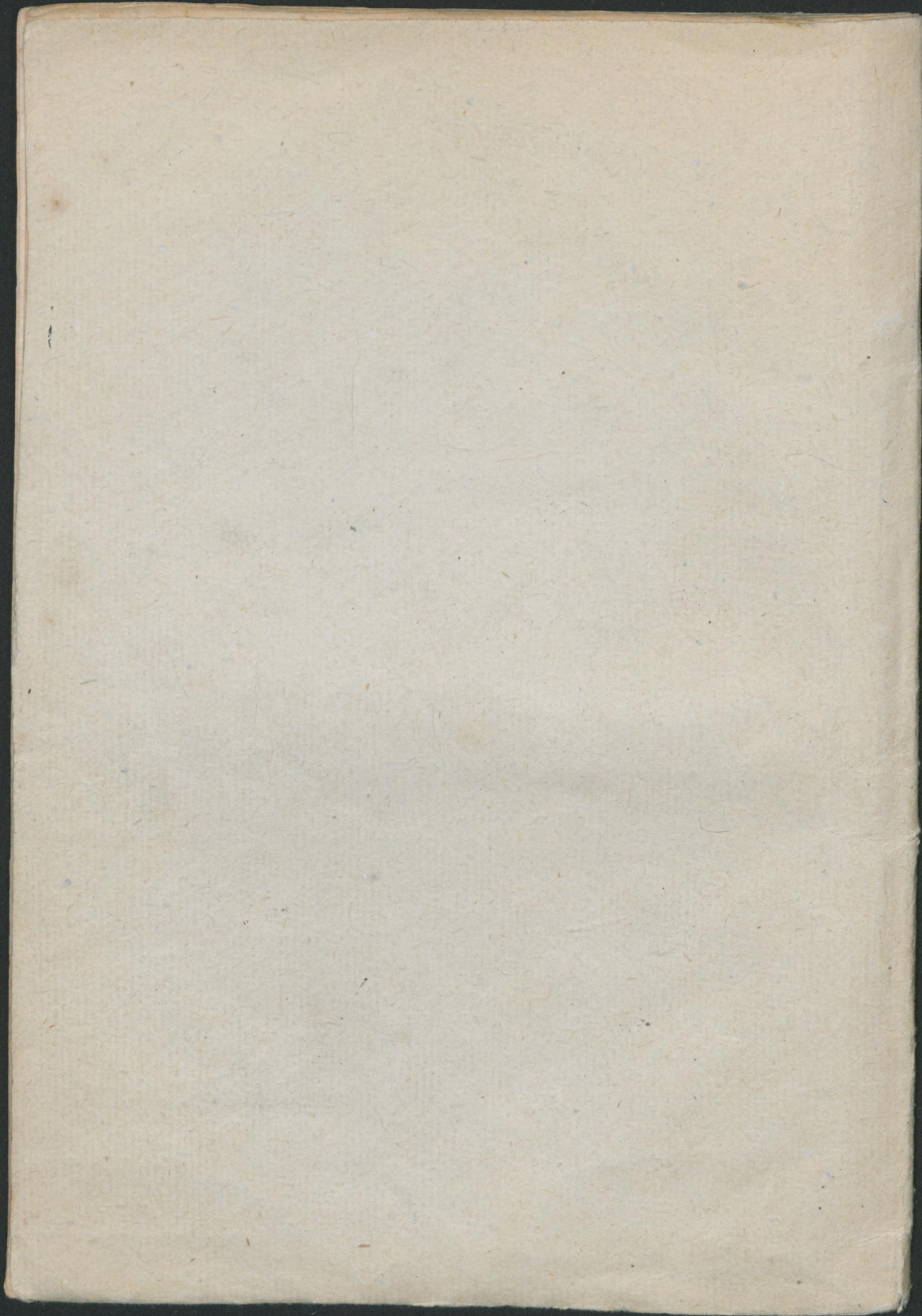
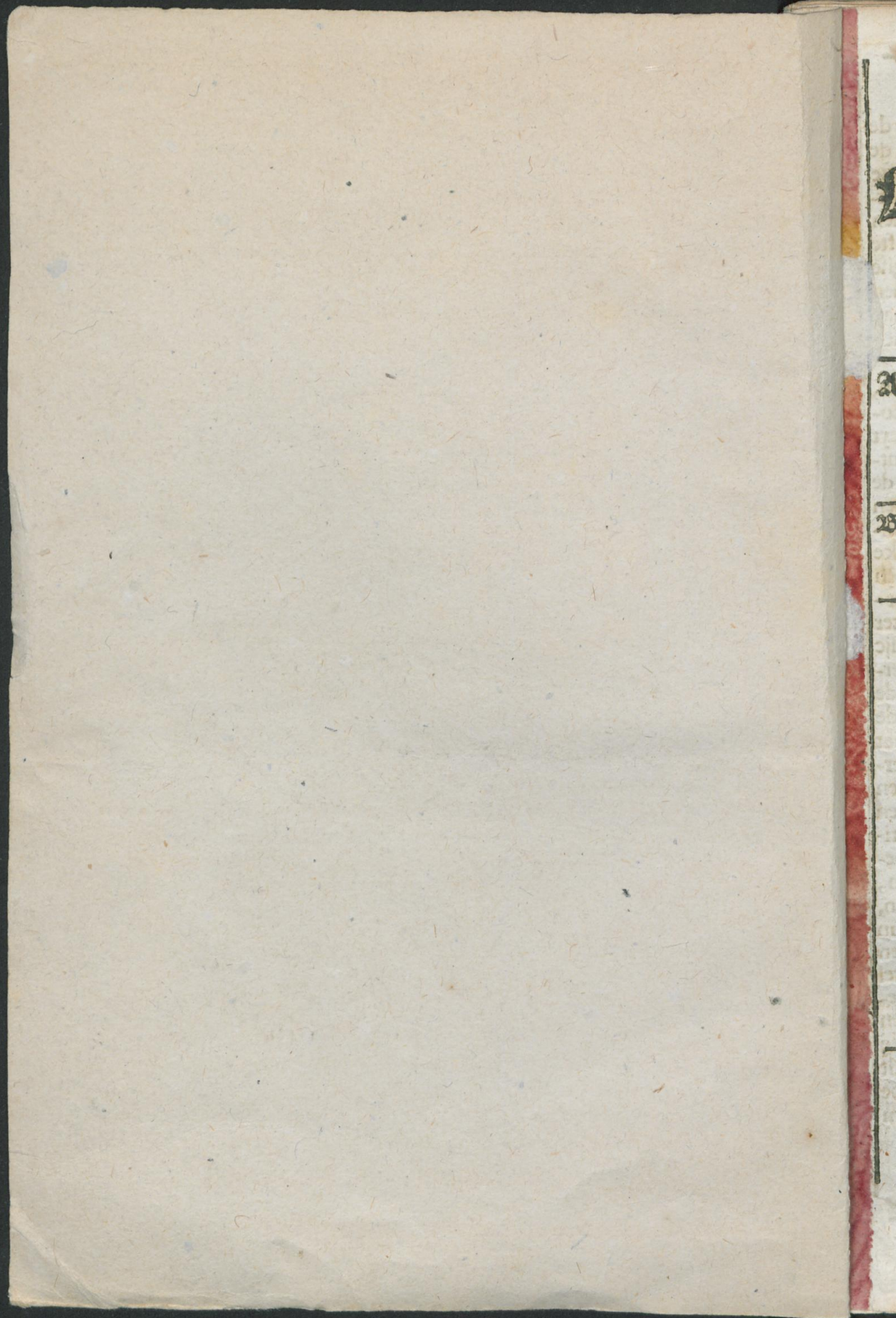

Handwritten

PAMFLET

1106

W 908

DISCOVRS
 ende
Beschrijvinge van het groot
Eylant Canaria / ende Gomera /
 midtsgaders het innemen / ende
 verlaten van dien.

Alles ghetrouwelijc met grooten aerbeyt / wt diverse Journa-
 liers by een ghezocht / ende vergadert. Dooz Michiel Iooftens van Heede,
 Schryber op de Armade vande E. Heeren des Nederlants Staten / ghede-
 stneert op Westen / onder tbevel ende commandement E. Jonge Heer Pieter
 vander Doest / als Admirael Generael.

Begrijpende alle de courssen ghedaen in dese Zeebaert / van daghe tot daghe / be-
 ghinnende vanden xxv. Meye 1599, tot op den tienden Septembrys deszel-
 ven Jaers / stilo novo.

Door Eendrachtich persevereren, en Wet-
 telijc strijden, van Noods Weghen.

Wort mer Eeren, ende verblijden, Gherech-
 tige Victorije veikreghen.

TOT ROTTERDAM,
 By Gillis Pieterz. Boec-verkooper op Steygher /
 inden rooden Enghel. M. D. 1600.

1106

3

Dooor-Reden/ aen den onpartydighen Leser.

DE oude Romeynen, hebben eeuwige Memorie weerdich gheacht te zijn, alle de ghene, dewelcke eenighe deuchdelijcke diensten door Koniten ofte Edelheyt, de Landen oft Steden waren doende: zonder aensien oft dezelve Vreemdelinghen ofte Borghers waren, derhalven Ordonnantien ende Wetten ghestelt hadden, dat het borgherschap van Romen, gheensins te koop en was, maer moeste verdient worden door deuchdelijcke Koniten, streckende tot Voorspoet van het Ghemeene beste, ofte door Edelheyt, dat is, door eenighe vrome feyten ter Wapenen, tot bescherminghe van de ghemeene Landts zaecken, teghen de Vyanden ende Verdeervers der Landen ende Steden. Door zulcke middelen, als vooren ghezeyt is, werde het Borgherschap van Romen ghewonnen, ende daer beneffens, met eere, loff, prijs ende Statuale memorie bevelticht.

Daerom (verstandighen Leser) nadien de Daedt ghetuycht, dat in dese onse tijden, zoo menich vroom Man hem ter wapenen is beghevende (onder de loff-weerde hooghe Overheyt, de E. Heeren der vereenichde Neder-landts Staten. Ende onder tbeleyt vanden E. hooch-gebornen Prince, Mauritz, Gouverneur generael vande Nederlant-sche Provintien) dewelcke in handel, vvandel, ende vrome feyten van vvapenen, de oude Romeynen te boven gaen. Want de Historijen ghetuyghen, dat de Romeynen vele Orlooghen offensijf ghevoert hebben. Daerenteghen, de Vereenichde Nederlanden zijn door tijrannijc ghedvvonghen, Orlooghe defensijf aen te houden, devvelcke niet alleenlijc met een deuchdelijc ghemoet, ende vrije consciencie vvtghevoert mach vvorden, maer zijn schuldich tzelve te doen, ist zaecke, dat sy menschen (ic ver-zvvijghe Christenen) ghenaeemt vvillen vvorden. Ende daer en is gheen Creatuere ter Werrelt, die hier teghen, noch met Theologije, noch Phylosophije, gherechtelijc zoude kunnen schrijven oft spreecken. Maer het ware te vvenschen, na dien yeder-man syn ghemoet vrij mach beleven (Godt heb eeuwich Loff) in dese Vereenichde Nederlanden, dat deen den anderen zoo lichtveerdich niet en oordeelde: ende vvilde volghen, de leeringhe vanden Apostel Paulus, zegghende: Wiens Consciencie niet en vermach Vleesch te eeten, die eete Moes, dat is, Die syn consciencie niet en vermach tzvveert te voeren, om Wijff, Kinderen, ende hun Vaderlandt te beschermen (tvvelc nochtans de onredelijcke Dyeren doen) die blijve te huys: ende zullen even lief gheacht vvorden. Aldus om vele Redenen te besfluyten, Laet ons den Almachtighen bidden, dat hy syne ghenadighe goede beghintfelen, vvilt totten evnde vvtvoren: ende dat vvy een Eendrachrich herte moghen behouden, op dat vvy tsamen, goede Hollanders, Zeelanders, ende in somma, goede Vereenichde moghen blijven, zoo zal den vyandt binnen korten tijdt ter schanden komen: Want, men bevindt in gheen Historijen, dat eenighe Natie alzulcke victorije op dese Eylanden verkregen heeft, maer de Vereenichde zijn de eerste, die door Godts ghenaden, dese vvortel gheplant hebben, zal zonder tvvijffel, in dese navolghende jaren, vvonderlijc toenemen ende groeyen. Dese zaecken alles met verstandt aengemeent zijnde, en hebben gheen kost, noch aerbeyt laten verdrieten, om alle dese gheschiedenissen in druc te brengen, ende den goetvvillighen mede deelachtich te maecken, door het goet ghevoelen dat vvy aen den zelve hebben, vertrouvvende, dat hy onse goetvvillighe junste, int goede ontfanghen zal. Tvvelc doende, zal ons oorzaecke gheven, om inde aenstaende Victorien, meerderen dienst te bevvijsen.

PATIENTIA ET CONSTANTIA.

C Journal ende Register/
ghehouden by my Michiel Joostens van
Heede/ op de Armade na Westen/ zedert den
25. dach Mepe 1599. totten 10. Septembrys des
zelven Jaers/ na den nieuwen stijl.

Dyffendach den 25. Mepe.

MEt het aenkomen vanden daghe / liggheude ten ancker
voor den Bziel / den wint Noort en Noort ten Oosten lichtende ons anc-
ker/ zijn in Zee gheloopen met moy weder / de Sonne Zupt ten Oosten/
hadden wy West-Cappel in ghesichte / waren een Vloodt van 20. Schepen / de
Sonne Zuptwest ten Westen voor Vlissinghen ghekomen / ontrent Clepburch
het ancker laten vallé/ ten zelven den Heer Generael aldaer gearriveert de vloet
van Noort-hollant ende Zeelandt aldaer ghevonden.
Woensdach 26. aldaer stille gheleghen.

Donderdach den 27. Mepe.

Gekregen op ons schip by laste van den Gouverneur/ Twee Adelboosten met
4. Soldaten.

Dyrdach den 28. Mepe. 1599.

Den wint Noordelijc / lichten ons anckers ghezept wt de Wijelinghe met 23.
schepen / met moy weder / stellende ons cours West Zuptwest/ daer waren dy
Admiralen onder dese Armade / alwaer Admirael generael aff was/ het Schip
Willem Diericks. Cloper / daer E. Joncheer Pieter vander Doest in was / het
Schip ghenoemt Orange voerende boven een Orange vlagghe / hadde in zijn
Admiraelschap ettelijcke Zeelanders met sommige Zupt ende Noort-hollanders/
de witte Vlagghe voerde Jan Geerbrantsz. van Enchuse / daer mede de Zee-
landers ende Maes Schepen onder ghestelt waren / de Blauwe vlagghe voerde
Coznelis Ghelepnz. van Vlissinghen / alwaer onder ghestelt waren sommige
Maes-Schepen met Noort-hollanders/ zoo dat wy alle gader door malsanderen
verdeelt waren/ maer waerom zulcx gedaen was / is my ende menich onbekent.

Saterdach den 29. Mepe.

Clant van Calis ghesien alwaer de schepen op de Lijc ghelept hebben / ende
d'achterste inghewacht. Den Heer Generael heeft een schote en achter een Prin-
ce vlagghe wtghewoopen / welc was de seyn dat de Capiteynen aen boort moeste
komen / terstont: zijn de Capiteynen in hen seloupp ghetreden ende aenden Ge-
neraels Boort gheroept / ende doen spnder 2. Jachten wt de vloet ghesepit / den
generale Jacht met noch een / maer waer sy naer toefeyden is ons gants onbe-
kendt. Ende doen de selouppen vanden Generael roeyden/ spnder sommighe
selouppen aende Probant schepen geroept/ ende hebben aldaer ettelijcke vierwer-
wtgheshaelt. De Sonne Zuptwest / heeft den Generael wederom een schote ghe-
schoten/ ende een Prince vlagghe wtghewoopen/ terstont syn de Capiteynen aen-
boort ghevaren / ende doen onse Capiteyn wederom aenboort quam hadde
een besloten Missifken in syn handt / dewelcke hy vanden Generael brochte ende

28 g

wy

pamflet 1106

wy vermoede dat sy pghelijc een ghecregen hadden/ ende sy doen allegader ghezepld om den hoer van Zwartenes/ het ancker aldaer laten vallen/ twelc ons zeer verwonderde om de goede wint die wy hadden/ maer wy merckende doen/ dat het was om het groot nieu schip van Amsterdam daer te verwachten / want sy soldaten die daer op wesen zouden/ al in een schip daer by ons waren.

Sondach den 30. Mepe.

Aldaer al den nacht liggende / des mozghens al tzaem ghelijckelijc tzepl ghegaen met een Noorttoosten wint/ ons cours gheset West Noortwest met moep weest / ende den ouden artijckelbrief die ons in Wintzen hoff voorgelesen worde/ wijse altzamen met eede bevesticht: Smiddaechs waren ontrent Beversier/ was een moepe koude wten Oost Noorttoosten/ metten avont stille. De veerdichste schepen haer zeplen ghemindert/ om de achterste schepen in te wachten.

Maendach den laetsten Mepe.

Metten daghe saghen wy het Eplandt van Wicht/ ghezepld West henen met Oosten wint / de sonne Zupden/ wast mistich / waerom wy gheen Lant doersten ghenaken/ hebben ons zeplen ghemindert/ ende cours tzeewaerts ghezepld.

Den eersten Junij. 1599.

Des smozghens vzoech Gautsteert ghesien / ons cours gheset naer Plemude/ al waer wy de Sonne Zuptoost/ vooz quamen / hebben daer opde Lpe ghelept/ verwachende beschept vande twee Jachten die wy den voozschreben dach wteghesonden hadden/ zyn ter stont na den Heer Generael toeghekomen. Den Generael een schote schietende / zyn alle de Capiteynen aen boort ghevaren / omme eenige zaecken met elcanderen te communicerē aengaende den Krijchshandel/ maer niemant vande Vloote aen Lant gheweest. Ontrent middach heeft den Heer Generael sy merseplen by gheworpen en ghelijckelijc tsaem ghezepld Zupt Zuptwest henen/ metten avont groote mist/ inder nacht heel stille.

Den 2. Junij.

Den wint Noorttoost/ ghezepld Zuptwest/ vernamen zeven oft 8. schepen vande vloot / alwaer den Admirael Jan Geerhansz. metten Vizeadmirael onder was/ ontrent den middach hadden in sicht niet meer als 28. schepen/ overmidts den mist ende motter / metten avont wast heel klaer / saghen ons heele Vloote Zupt ten Oosten van ons / alwaer den Generael metten anderen Admirael by ons waren/ was moep weder.

Donderdach den 3. Junij.

Inde Kaneel wesende/ den windt Oost/ 2. vzeemde zeplen ghesien/ een Fransch schip met een Duytsch schip / zyn ter stont naer den Fransman ghelooopen/ hende/ is weder sy cours ghezepld/ ende wt de Vloote ghewecken: maer wat hy vooz beschept hadde ofte kreech / was ons onbekendt / ende het Duytsch Schip daer Willem in Bouaen naer toe zeplde / te weten / des Admirael's Jacht / als hy by hem quam is een stuc weechs met hem naer de Vloot toeghekomen/ maer zoo hy by de Vloote quam / is wederom van t Jacht ghescheeden / waer dooz wy vermoeden dat eenighe kennisse wesen moeste.

Vrijdach den 4. Junij.

Dede den Heer Generael alle de Capiteynen aen boort komen / ende als sy vanden Generael quamen / worde ter stont al het gheschut op gheschrijft ghestelt/ metten number van t gewichte ende hoe zwaer dat elc stuc was/ ende hoe menich stuc

stuc

stuc/ hoe veel boscrupt/ ende hoe veel volcx.

Saterdach den 5. Junij.

Des morgghens den wint Zupt ten Oosten naer middagh heel stille / ende boozts al den nacht.

Sondach den 6. Junij.

Den wint Zuptoost ghezept zupt Zuptwest henen met reghen/ naer middach byghelept/ teghen den avont werde weder een Fransman in de bloot ghebracht/ maer als hy den Generael gesproken hadde / is wederome wt de Bloote ghezept.

Maendach den 7. Junij.

Wesende op 46. graden by ghelept.

Dysendach den 8. Junij.

Liepen ons 6. schepen van Oozloghe booz wt / Zupt ten Westen ende Zupde/ met een moep koude witten Zuptwesten ten zupden/ inder nacht viel eenen grooten nachregghen gheduerende meer als 3. uren/ waren op 45. graden 30 minuten.

Woensdach den 9. Junij.

Met het aenkomen vanden dage waren wy vast onder het Landt van spaengen / de plaetse ghenaeint Wyvero/ den wint Westelijc/ ghezept Noortwest ten Noorden ende Noort Noortwest / de Sonne Zuptwest ten westen waren teghen ober de cape Ortegael / daer naer den wint ghelooopen Noortwest ten Noorden/ bevonden te wesen op 44. graden 20 minuten / met ten donkeren hadden wy de boozschrebe cape ontrent 5. mylen Zuptwest ten Westen van ons.

Donderdach den 10. Junij.

Den wint Oost zuptoost / hebben ons cours naer het Lant gheset / ende booz zeeckerlyc bekennen kosten dattet Lant van Ortegael was / ons cours gheset West zuptwest neffens t Lant henen / ende maecten alle ghereetschap of wy terstont slaechs gheweest zouden hebben / ende ontrent de Sonne zupden hebben het Lant vande Cronjia ghestien / te weten / den thoozn die daer op het Landt vande Cronpe staet.

Vrijdach den 11. Junij. 1599.

Metten daghe den wint Noort Oost ten Oosten/ Liepen ons boozschreben ses schepen boozwte Zupt Zuptwest henen / omme inde Cronjia te komen ende aldaer te vernemen / hoe dat alle zaecken ghestelt waren. De sonne Zuptoost hadden wy Cape Wyroz Oost van ons / liepen alsdoen zupt henen / kortz daer naer vernamen wy twee selouppen komende wt Verhoel / om te vernemen wat wy booz schepen waren / te meer dat sy sdaechs te vooren de Bloote in zee ghestien hadden / wy hebben hyden wint ghezept/ ende aenden wint ghelept / om hun te verwachten/ de een selouppe quaet vermoedende / en heeft niet willen by ons komen / de andere Selouppe is ooc twyffelachtich gheweest om by ons te komen/ Diepen aen een Spaentaert/ dat wy van Hamburch quamen gheladen met gheslaghen want / ende ander goederen : hebben van hem versocht ende begeert een Lootsman om ons inde Cronjia te bzenghen/ daermede is de selouppe aen boort ghekomen/ zoo dat wy met grooter haest ende ptractie een Spaentaert overkregen/ de ander die noch inder Selouppe waren en hebben niet willen overkomen/ nemaer hun selouppe terstont van boort ghesteecken / maeckende alle haeste die sy mochten omme van ons wech te komen. Den zelven Spaentaert in hebben de/ terstont ghelevert / in handen vanden Generael/ die den Generael te kennen gaff/ datter wel 4000. Soldaten inde stadt ghekomen waren met een deel Ruyterij/ 36. waghens met ghemunte Penninghen/ 300. Pypen wijns/ alle tzelve totter

totter Spaensche Armade also hy noch den voorszeyden nacht binnen de Cronica gheslapyen hadde / was een dienaer vanden Koninc. De Sonne Zuyt Zuyt West / zyn wy met ons heele bloote voor de stadt Cronica ghekomen alsoer ghevonden het groot nieu Schip van Amsterdam / onder de stadt op 12. 13. ende 10. vadem / het ancker laten vallen zulcx dat wy menichte van volc mochten sien oyt Lant ende op de mueren vander stadt / die wt het kasteel ende de stadt schoten zeer gheweldich in ons Bloote met hun Groff-Geschut / 300 datter ober de 200. schoten van kanons Gheschoten waren / ende sommighe van ons Schepen gheraect / doch niet een van verlooren ende wepnighe schade gheleden. Daer lach noch een kasteel Oostwaert vande stadt / dat ooc zeer gheweldich Schoot / dan heel onsecker / want wy niet en weten / dat sy meer Schepen raecten dan Moep Lambert / twelc te verwonderen was / overmidts ons Bloote zoo dicht gheset hadde by den anderen / ende wy zo dicht onder t kasteel waren. Daer lach sommighe in ons vloote schoten / die onder t kasteel koyten / dat wy hun niet en mochten beschadigen. Den Heer Generael zeer gheprezen / ende wyselijc bedacht / dede synen Raet ende alle de Capiteynen aen boort komen / omme op alles in dese zaerke met haer te beraden / wat middelen men voor best mochte wenden / om de stadt ende den vbandt aen te grijpen / dewelcke niet raedisaem en vonden / om het Lant aldaer aen te doen: Overmidts den vbandt sterc op syn hoede was / ende dat hy wel over 5. weken vanden Fransman ende wt Amsterdam van ons komste verwitticht was / hebben vā stille moeten wtroepē met Seloupe boort schepen / ende alle hun scheuten moeten verwachten / zyn wy vande Cronica ghenija Papou ghelijc wylc vonden. Van daer stellende cours Zuyt Zuyt west henen / naer cape Vincent in meeninghe omme naer sincte Lucas te loopen / hopen de dat metter haest te overompelen / ende te overballen.

Saterdach den 12. Junij.

En moep koelce ghekregghen / liepen lanxst het lant van Galliffien / smids daerhs waren wy voor het Eplant van Cesaryen / ende cours gheset naer cape Finistere.

Sondach den 13. Junij.

Heeft den Heer Generael scherpelijc belast ende verboden by missighe / dat niemant hem en zoude verboozden binnen scheepsvoozt te spelen / met kaert spelē / verkeeren ofte met teslinghen / tzo om ghelt ofte om niet / noch ooc op belofte.

Maendach den 14. Junij.

Wast een sterc topseyls witten voozden ghezept zuyt henen / met ons Forke / de Sonne Zuytwaert hadden voozt de voozt van ons wesende op 41. graden 20. minuten.

Dysendach den 15. Junij.

Wetten daghe sagghen wy cape Roxente / zeyden als doen met klepne zeylen / verwachtende de vloote byden anderen: den wint als voren / ghezept Zuyt Zuyt west henen / waren op 36. graden.

Woensdach den 16. Junij. 1599.

Togghen abent 2. vrende schepen ghesien ten Oost van ons Bloote / eenige van ons schepen naer hen gheloopen / ende hem ghekregghen / was een Engghelischen vrybuyter met zyn Jacht / ende een spaensch bartgen met 3. besaen / by den Generael wesende / seyde dat hy alree twee vrysen na Engghelandt ghesonden hadde /
ende

ende woude nu mede naer hups toe/ want zijn Victalie bykans op was.

Donderdach den 17. wast heel stille.

Vrijdach den 18. Junij.

Den wint Nooyt Nooytoost/ ghezept Zuyt Zuytwest henen. Den Heer Generael dede alle Capiteynen metten Stuerluyden aen booyt komen: Wiert vanden Heer Generael ghevraecht/ wie de ghene was die inde Eplanden van Canaria bedyben ware/ te weten/ met wat middel men de selve zoude moghen incorporeren/ ende bekrachtighen/ ende het volc aen lant zetten/ ontrent middach zijnder de Capiteynen ghekosen die te Lande zouden commanderen. Den Generael heeft nieuwe vendels wtghedeelt/ neghen oft thien/ elc schip het spue. Den Generael ordonneerde elc nieu Capiteyn een Vendyck Luytenant ende bevelhebbers met 130. Soldaten/ ende Vootsghesellen/ ende hoe een pghelijc hem zoude reguleren opt Lant wesende.

Saterdach den 19. Junij.

Is gheordonneert byden Generael/ dat de Capiteynen maer 2. maets daechs en zouden schaffen/ te weten: ses ende ses/ booyt ses man/ vyff Gatterdvanische kannen bier sbaechs/ scherp vyff pondt broot/ een kaes van ses ponden ter weke/ een pont boter ter weke/ booyt Erten/boonen ofte Gruten tweemaal daechs naer ordonnantie. Capiteyn Hartman ende Cappiteyn Pijc kregghen commissie/ om te Lande als Capiteynen te commanderen/ elc over een compagnie Voorsghesellen elc vaendel 130. mannen sterc. Herman Theunisz. is gheordonneert als Vendyck met Capiteyn Henric Pijc. De Blomme is Vendyck met Capiteyn Henric Hartman. De Vendels wierden dien dach wtghedeelt.

Den 20/ 21/ 22/ den wint Nooydelijc ghezept zuyt zuytwest henen.

Woensdach den 23. Junij.

Den wint Nooyt Nooytoost den Generael ontboot alle de zee ende Lant Capiteynen aen booyt/ wiert gheordonneert ende ghesloten in wat manieren men de batallie stellen zoude/ aen Lant wesende. Int schieten van hoorchte rekenden te wesen 36. mylen van groot Canaria.

Donderdach den 24. Junij.

Liepen noch ons booygaende cours. De sonne West Nooytwest hebben het Lant ghesten Oost ten zuyden van ons/ hebben ons haestelijc toeghestelt/ ende Oost ten zuyden ghezept/ naer het lant den heelen nacht.

Vrijdach den 25. Junij.

Zeyden noch naer het landt om tzelvde zeker te verkenen/ hebben ghesicht dattet Lancerotte was. Noch een kleyn Landekē/ twelc tusschen beyden lach/ genaemt Allegameca/ ende noch een Eplandt Fortventura/ twelc wel 24. mylen groot was daer na ghezept Zuytwest henen/ lancrst het landt van Fortventure/ twelc is een landt met zeer hooghe gheberchte. De Sonne Zuytwest zijn het Eplandt Fortventure ghepasseert/ ende wt ghesichte ghezept/ loopende ons cours noch al Zuytwest/ twee uren na middach hebben het Eplandt van groot Canaria ghesien/ hebben alsdoen noch een weynich booytgheloopen. Maer als den Generael ghesien hadde dattet zekerlijc het Lant was/ hebben wy al samen onse zeylen inghenomen/ ende op de Lijc ghesmact/ ende zoo blijven lighen/ totdat het tweede quartier overstrecken was/ hebben als doen wederomme tzepl ghemaect ende naer het Lant toeghezept/ ons cours West aen.

Saterdach den 26. Junij.

Smoorghens noch al zeylende West aen naer het Lant toe/ met een Nooyt ten Oosten

Oosten wint / maecten vast alle ghereetschap om aen Landt te gaen / als wy nu
dicht by het Lant quamen / hebben al tsamen tancker in gront laten ballen / dicht
by het groot Kasteel / twelc Rooydt Rooytwest vande Stadt leyt / heeft zeer dapper
in de Schepen begonnen te schieten: Maer den Heer Generael metten Vjce
Admirael hebben heel dicht onder t Kasteel gheset / met dander Schepen / die het
zwaerste gheschut op hadden / en hebben zoo een wijle tijts teghen malcanderen
gheschoten / met Grof-Geschut / want den Generael dooz syn groote Mast /
ende dooz syn basaen mast gheschoten worde / ende syn Vjce-Admirael / te we-
ten / het groot nieu Schip van Amstelredam / was wel ses oft seben mael mede
dweers doozschoten / zoo datter sommighe Soldaten ende Bootsghesellen om
hals quamen / eer sy inde Selouppen traden / om naer Lant te roepen: Maer als
de Schepen het Kasteel nu dicmaels mede gheraect hadden / zoo dat sy den moet
wat lieten ballen / waer deur sy zoo zeer niet en schoten / als sy ghebaen hadden:
Is ons volc elc met syn Selouppen vol Soldaten / naer Landt toegheropt / ende
de Schepen die opt Kasteel niet schieten en konden / hebben hun Geschut naer
stranghe toeghestelt: Want den byant dyp met aelen stucckens op stranghe had-
de staen / ende heel dic van volc stonden / daer ons volc aen Landt moeste komen.
Als nu den Generael met alle de Selouppen meest by malcanderen waren / syn
sy al tsamen naer Landt toegheropt / en hebben zoo een wijle tijds schut-ge-
veerte teghen malcanderen ghehouden. Maer den Generael stende datse van
stranghe niet wijcken en wilden / is met een couragieusen moet aen Landt ghe-
vallen / ende cotten midden toe int water al tsamen ghespronghen / ende zoo te-
ghen den byant ghebochten: Maer den byant mede kloetmoedich / ende zoo te-
noch van stranghe niet wijcken / zoo datter al sommighe Soldaten ende Boots-
ghesellen om hals quamen / van ons volc / eer den byant van stranc woude wij-
cken / ober midts het daer zeer quaet was om aen Landt te komen: Maer van-
been afgheschoten / daer sy te peerde zat. Jonge Heer Pieter vander Doest als
Admirael Generael / eerst aen Landt springhende worde met een pyc in syn been
ghesleken / met noch vier wonden int lijf / ende was in groote perijckel van syn
leven te verliesen / zonder een Soldaet / die den zelden Spaengiaert doot star / diet
hem meende ghedaen te hebben. Maer zijn quetsueren en hadden niet veel te be-
diene / ende zijn Weudzich werde daer mede Doodt gheschoten / den Lieutenant
Generael in syn keele gheschoten / Capiteyn Krupc int hooft / vier soldaten doot
ende xv. ghequetst inde jacht vanden Generael / aleer sy aen Landt konden ko-
men. Maer als ons volc nu al eben dapper aen viel / is den byant van stranghe
ghewecken / verlatende hun gheschut / en zijn tsamen naer de Stadt gheloopt
mede draghende humen Gouverneur die syn been afgheschoten was / wesende
een Krups Heere / ende nalatende xxv. doode Lichamen / ende de Spaensche die
opt stranghe Doodt laghen / worde terstont van ons volc wt ghetoghen. Ons
doode worden begraven. Als ons volc nu de strandt in hadden / hebben sy hun
terstont in slachoornden ghestelt / ende de leege selouppen wederomme naer de sche-
pen toeghestiert / ende achter die tijdt dat ons volc de strang inghenomen hadde
en schoot het Kasteel nopt meer. Als de selouppen nu wederomme aen de Sche-
pen quamen / zijn die terstont wederomme vol Soldaten naer het Landt toeghe-
ropt / als wy nu al tsamen opt Lant waren / die vooz dierste reys daer toe ghe-
commandeert waren / hebben ons in zeven trouppen ghestelt / sterc wesende xxiiij.
Compagnien soldaten oft Bootsghesellen / ende daer vloghen xxiiij. vaendelen /
ende

ende zijn doen een wepnich voort gemarcheert / eenentwintich die in slachtoorden.
Als wy nu al tsamen in slachtoorden stonden / zinder dyp Boodtsghesellen gheko-
men loopen by den Generael / dewelcke by het Kasteel gheweest hadden / Seg-
ghende: Dat de Spaenjaerden het Kasteel begheerden op te gheben behouden
vijff en goet / den Generael isser met sommighe Capiteynen en soldatē ten eersten
derwaerts ghetoghen / ende hebben terstont het Kasteel in zijne handen gheghe-
ben / ende ghelebert / betrouwende op zijn barmherticheit ende goede ghenade /
moesten al het Grosse Gheschut daer laten datter op was / de welcke waren ne-
ghen metalen / ende ses pferen stucken / moesten voorts al haer gheveer mede daer
laten. In het Kasteel waren ontrent tachtentich Spaenjaerts / 300 Bosschieters /
Soldaten ende Boeren / tot defensie van het selve Kasteel. Item Kruyt / Loot /
Louten / naer advenant / tot de Artillerie / ende noch dertich Goers.

Item / noch achtenvijftich prissoniers / de reste inde furie vant schieten doede
ghebleven waren / ende de sommighe gheblucht. Ende de ghevanghen worden al
tsamen in schip gelept / twelc ons volc daer op de reede ghekreghen hadden / met
noch een Barc / ende een schip inde gront gheschoten / dewelcke alle dyp dicht
voort t Kasteel laghen: Maer den Heer Generael heeft dyp vande oberste by
hem ghehouden / om alle ghelegghentheit te weten. Ende terstont synde ontrent
achtentich soldaten op ghetogen / ende s koning vlagge afgenomen en de Prin-
ce vlagge op laten waeren. Ende worde ooc op de selve tijdt twee Mooren
by den Heer Generael ghebracht / dewelcke int gheberchte ghehaelt waren / maer
sy seiden dat sy daer hadden ligghen slapen / ende datse nergens aff en wisten:
Maer als het nu doncker begonde te worden syn wy al tsamen een groot stuc
na de stadt toe gemarcheert / waer aff vier compagnien soldaten vast onder de
stadt ghetoghen syn / en dander vier compagnien hadden de hinder tocht / het
mars volc met de Amsterdammers bleven een stuc vande stadt onder t ghebercht
telgghen / en de Zeeuwē mette Poozt hollanders bleven op de waterkant liggen.
Soo dat wy alle den nacht al tsamen in slachtoorden waren.

Sondach den 27. Junij.

Als wy nu alle den nacht in slachtoorden ghestaen hadden / zijn des mozzhens
vroech met al de zeven Trouppen dicht onder de stadt Canaryen ghekomen / en-
de bleven daer zoo een wepnich in slachtoorden staen / maer overmidts dat sy van
het Kasteel dat aende stadt leyt zoo dapper onder ons volc schoten / zulcx dat wy
twee trouppen volcx onder een berch trocken / daer wy een wepnich vant Kasteel
bevydt waren / en het Kasteel dede groote schade in ons volc / terwyl sy allegader
voort de stadt in slachtoorden stonden / want sy somtijds wel vijff oft ses mannen
met een schoot schoten / eer wy ons voort t Kasteel begraven hadden. Maer als sy
nu zagghen dat ons volc een wepnich voort schieten vant Kasteel begraven hadde /
hebben sy vijff ofte ses kleene metalen stucken genaemt Dalckenetten (schie-
tende ontrent een pont pfer) boven op het gheberchte ghebracht / ende schoten ooc
soms tijds met houte Bollen / ende hebben ten eersten daer mede veel volcx ghe-
schoten / want sy zeer bequaem voort haer ghestelt waren / om in ons volc te schie-
ten / ons volc loopende opt gheberchte met haer thien of twaelff / alwaer den Dy-
andt een aff ghekreghen heeft dien sy terstont in vier stucken hieuten. Ons
volc dit siende datse zoo tyraunich met ons volc te wercke ghinghen / hebben
metten avont een spaenjaert ghevangen ghekreghen / tselde ghedaen. Den heer
Generael bemerkende datse zo veel van ons volc doot schoten / heeft vijff meta-
le stucken vant Kasteel doen halen / dat wy den voorszeyden dach ghekreghen
had-

hadden/ hebben teghen den avont een Batterije beghinnen te maerken/ en hebben van dien avont drie stucken daer in ghebracht/ waer aff datter twee terstont aen- ghestelt waren om op t kasteel ende den berch te schieten/ maer schoten van dien avont maer vyff oft ses schoten. Terwyle ons volc de batterije maecte ende het gheschut stelden/ heeft den vbandt zyn ggeschut op de Batterije ghestelt/ hebben veel van ons volc ggeschoten eer ons Batterije volmaect/ ende tgeschut ghestelt was/ alwaer den conincs Pieter vanden epode mede g. schoten worde syn been af/ daer hy binnen dyp daghen naer steiff. Alst nu boucker was/ hebben alle de gene die daer hoor de stadt laghen/ wederom vyft. n die in slachoorzden ghestelot/ ende bleven al dien nacht zoo in slachoorzden staen.

Sondach den 28. Junij.

Des morgghens vroech is een pghelijc wederom naer syn quartier toe ghetoghen/ ende doen wordender noch twee stucken in de batterije ghebracht/ de welke terstont mede op de kampaerden ghestelt werden/ ende begonnen met vier stucken opt kasteel te schieten/ ende met vyfde na de sturcken die sy opt gheberchte hadden staen/ ende den vbandt opt kasteel heeft veel sacken met wol/ enoe tonnen met steenen/ boven op het kasteel gheset/ meenende daer door een wyntich voor ons ggeschut beschermt te wesen: Maer alser een pser door de tonnen met steenen quam/ dede veel quaets onder haer/ want de steen gheweldich spranc/ daer steel meest schadeloos ggeschoten hadden/ syn vier companguten met volc opt slaen: Maer ontrent den middach den vbandt die daer met ggeschut lach/ van daer te spronghen werde (want syn ggeschut opt kasteel al meest schadeloos was/ ende de poorte vander stadt in brandt staende/ die den Generael in brandt hadde doen haer Vrouwen Kinderen ghelt ende Juweelen/ ende al datse met konden krijdiche in slachoorzden ghestelt/ den Heer Generael bemerkende het vluchten vanden Spaenjaerts/ heeft twee leeders vanden vbandt in een Kercke buyten de stadt doen halen/ waer aff deene te hoert was/ heeft nochtans zelve in Persoone de stadt met een leeder beklommen/ by een man tseffens/ ende alzo over de mueren vander stadt ontrent den middach ghekomen syn/ ende sommighe gasten liepen opt kasteel zonder eenich wederstandt: Ende den vbandt hadde een mijne inde poorte ghelept/ maer zoo wy hoor de muer quamen ghing de selve aen/ ende en worde niemant van ons volc beschadicht ende hadde voorts hier ende daer krupt ghestroept/ maer worde van ons volc selfs aenghesteken/ ende zoo dra als ons te blagghe laten waepen/ ende daer waren vyff metale stucken op: Als wy nu al deromine in slachoorzden ghestelt/ op een leghe plaetse binnen der stadt ende de soldaten die lancx tgeberchte in de stadt ghetogghen waren/ brochten een manden/ ende als hy byden Generael quam/ is den Generael terstont met hem na de ghebanghenisse ghegaen/ met noch sommighe van ons Capiteynen/ alwaer sy seffendertich ghebanghen vonden/ die terstont daer wt ghelaten worden/ ende vertelden voorts/ hoe datse twee ghebanghen int gheberchte met hun mede genomen hadden/ dewelcke al verwesen waren om ghebrant te werden/ deen was

een Enghelſman ende d'ander een Duytsman / dezelve hadden int heplich hupſken gheſeten. Ende hebben alſoo met Godts hulpe het groot Eylandt Canaria / met de ſtadt Alagona / ontrent den middach veroveret ende ghewonnen / met hun eyghen gheſchut beſchoten / ende met hun eyghen leeders beklommen. Teghen den avont zyn by quartieren verbeelt in de hupſen / die vanden Generael beſchreben waren / datter niemant eenighe goederen mochten wihalē / voortz is een peghelijc aen het plonderen ghevallen / in dander hupſen / maer hadden tbeſte al int gheberchte ghenomen / ende teghens den avont quam al ons volc inde ſtadt trecken. Elc Capiteyn wiet de met ſyn volc byſonder gheſoriet / maer ſeide al eben wel noch wacht op de gheberchte / zoo wel als inde ſtadt / want den bypandt opt gheberchte liet hem dicwils ſien zoo dat wy heel ſcherpe wacht moeſten houden.

Maendach den 29 Junij.

Des mozzhens ſpnder ſommighe bootſghelſen int gheberchte gheklommen / maer den bypandt haer verraffhende en de paſſage beter bekendt / als ons volc hebbender wel twintich van ons volc doot gheſlaghen. Teghen den avont trockender wel dyp hondert van ons ſoldaten / naer een kleen Kaſteelken / twelc een kleyn halff ure gaens vande ſtadt lach : Maer den bypandt ſeide datter ons volc naer toe quam / hebben tzelve verlaten / ſyn int gheberchte ghevlucht. Alſer ons volc nu op quam hebben daer dyp metale ſtucken op ghevonden. Ende een Corporaelschap ſoldaten daer op gheſet / die daer de wacht op hielden / ende dander zyn terſont wederom naer de ſtadt toeghekommen / ende de ſpaenſche kregghen dien zelve nacht een ſanteneſ perdu van ons volc / dien ſy terſont doot floegghen.

Den laeſten Junij.

Inden dagheraet begonden al het goet tſchep te doen / den Generael ende de Capiteynen toekomende / als wijnen / ende voortz andere goederen. Ontrent middach ſpnder dyp vande oberſte vande ſpaenjaerden met een bydebaentken / by ons volc ghekommen. De ghene die de wacht aen tgheberchte hadde / heeft ſe eerſtont byden Generael ghebycht / ende een weynich tijds daer naer werden der noch twee byden Generael ghebracht : Maer als ſy nu een wijle tijds byden Generael gheweſt hadden / ſyn wederomme naer tgheberchte toegheſtiet. Ende tſavonts quamender noch zeven ſpaenjaerts / met een bydebaentken / by onſe wacht / begheerende den Generael te ſprecken / maer werden wederomme int gheberchte gheſonden.

Den eerſten dach Julius.

Smozghens ons volc opt gheberchte weſende / quamender twee Papen met vijff ſpaenjaerts by ons / begeerende byden Generael te weſen / zyn van ons volc byden Generael ghebycht : Maer den Generael begheerdense niet ter ſpake te ſtaen : maer werden terſontd weder naer tgheberchte gheſonden : ende waren doen noch al doende met al het goet tſchep te doen. Ende werde doen een bydicatie inde groote kerc van groot Canaria ghedaen / by den bydikant van Pelmonde / met groote devotie / Godt danckende vooz de groote Victorije / ende biddende / dat hy dezelve daghelijc wilde vermeerderen / tot ſyns Naems eere / alwaer den Heer Generael zieber in preſentie was / met ontrent 400. perſoonen.

Den 2 Julius 1599.

Werde met tromſlach verboden / datter niemant meer op tgheberchte buyten de ſanteneſ perdu gaen en mocht : ende wat ſpaenjaerts met een bydebaentken quamen / om byden Generael te weſen / dat menſe wederom int gheberchte tonden zoude / ende die met gheweer quamen / dat menſe doot ſnijten zoude. Een

B ij

van

van ons Jachten kreesh een visscher/ dewelcke onder het Eylant Fortebentura/ hadde ghevisscht/ ende waren zeven spaenjaerts daer in / die al tsamen byden Generael ghebrocht werden/ ende terstont inde ghebanckenisse gheset.

Den derden Julius.

Begonnen des morghens alle de kilocken met al het gheschut ende amonitie (die den vbandt daer ghelaten hadde) ischeep te doen. Ende daer togghen doen twee duysent soldaten int gheberchte na den vbandt roe / die daer met wijff en kinderen ende al haer schat laghen / zoo sy wt de stadt gheblucht waren / maer als sy nu byden vbandt quamen/ zijn sy aen malkanderen ghekomen ende malkanderen dapper gheslaghen/ ende den vbandt nam de vlucht / is het opt gheberchte gheweken/ ende ons volc de passagie niet wel bekenet wesende/ is wederom ghetogghen/ ende lieten ontrent tseventich man achter/ waer onder dat Capiteyn Jacques Diercksz. met zijn boochboosman doot ghebleven is. Ende syn doen altsamen wederomme inde stadt ghekomen/ en elc is in syn quartier ghetogghen.

Den vierden Julius.

Des morghens begostmen de stadt in byant te steken/ ende lieten kasteel springhen/ twelc aen de stadt leyt ende byande voozts alle kloosters ende kercken aff die bynten de stadt op strang stonden. Als nu den byant inde stadt was/ heeft ons volc haer in slachtoorden ghestelt / ende syn al zoo ter stadt wtghetrocken / tot by het kasteel Graciosa / dat wy eerst inghenomen hadden / liggende een half ure gaens vande stadt / alwaer de seloupe aen lant ghekomen zijn / ende hebben ons volc wederom tscherpe ghebrocht. Ende zoo by als ons volc wt der stadt ghetogghen was/ isser den vbandt wederom van tgeberchte in ghekomen/ en hebben den byant ghelest/ zoo veel als sy konden. Ter wijle ons volc doende was/ mette soldaten ende bootghesellen/ inde scheepen te halen / quam den vbandt syn zelven altemiets met vijff ofte ses man verthoonen / maer dorste ons volc noeyt ghebyen / als nu het laetste volc inde seloupe was / heeft ons volc het kasteel dat wy eerst in kregghen/ mede laten springhen. Doen is Capiteyn Kuyt met syn volc ende met goet inde Barc ghegaen / dat ons volc daer op de ree ghekregghen hadden / overmits syn schip daer by in gheweest hadde / niet langher boven water konden houden.

Den vijfden Julius 99.

Des morghens liggende op de see / heeft den Generael tweemaels ghestooten/ ende achter twee vrinse vlagghen wt gheworpen / maekende seyn / dat alle de landt Capiteynen / met de scheeps Capiteynen / elc met een stierman / aenden Generaels booydt moesten komen/ ende zijn terstont aen den Generael gheroeyt. De Stierluyden worden byden Generael ghebrocht die daer bekendt waren/ welke Eylanden de krankste waren/ ende daermen best het volc aen landt zetten ghesteecken / ende aen het stranghe laten drijven. Ende werde doen mede een nieu Capiteyn op het schip van Capiteyn Jacques Dierckzoon gheset/ denwelcken int gheberchte ghebleven was. Ende werde daer toe ghecommandeert Generael / werde Lieutenant van Cloeyer ghemaect.

Den seften Julij.

Noch liggende op de see / onder het groot kasteel Graciosa ghenaemt/ overmits den contrarien windt / ende ander inconbenienten / dewelcke ons op dien tijdt bejegghenden. Ten anderen / om dat de Scheyen die in zee ghezonden waren

Waren/ dooz den variabelen windt / by de Vloote niet en konden komen. Ontrent den middach/ zijn aldaer vier Spaenjaerden wt der stadt ghegaen/ hebben de een vredebaentken / ende zijn tsamen lanx het stranghe / tot dooz de Vloote van de Vereenichde gekomē/ dewelcke met een scoupe na tstrange geroeyt zijn/ ende hebben twee vande Spaenjaerden by den Generael ghebrocht / de ander twee zijn niet hen vredebaentken op het stranghe blijven staen. Ende als dese twee voorszeyden Spaenjaerts tot aen den avondt / by den Generael gheweest waren/ zynse wederom met een scoupe op het stranghe ghestelt/ ende zyn alle vier tsamen wederom inde stadt ghegaen.

Den zevensten dach.

Smorghens/ noch liggende op de kee / zyn der wederom vier Spaerjaerts met een wit vreden-baentken (wt der stadt) op strangh ghekomen / ieghen over de Vloote. Die van de Armada dese Spaenjaerden siende / zyn met een scoupe na het stranghe toe gheroyt / ende hebben dese vier Spaenjaerden by den Generael ghebrocht. Dese waren de ghene / die het randtsoen brochten vooz sommitghe Spaenjaerden/ die het groot Kasteel Graciosa / op ghenade oft onghenade/ over ghegheben hadden / in handen vanden Generael / denwelcken henlieden op rantsoen ghesteldt hadde / een peghelje naer syn staet ende officie. Ende alle de Spaenjaerden die gherandtsoneert waren / zyn tsamen (met de vier Spaenjaerts die het randtsoen ghebrocht hadden) in een scoupe oyt landt gheset / ende na de stadt laten gaen.

Den achtsten Julij.

Twee uren na der Sonnen opgauc / is den heer Generael met alle de Scheyen tzepl ghegaen / mede voerende alle de Spaenjaerdtis / die niet gherantsonceert en waren. Ende zyn alzoo lanx de stranden van het Eplandt groot Canaria henen ghezeylt. Op desen tijdt / is Jan Coznelisz. zwarte kees ghestorven / dewelcke syn been afgeschoten was / int innemen van het Eplandt groot Canaria. Als wy om den hoet ghezeylt waren / van het voorszeyden Eplandt / twelc zynden van ons lach / hebben wy het schip van Capiteyn Hertman / met noch dyp ander scheyen ghesien / die aldaer gheanckert laghen. Maer zoo haest als sy de Vloote vernamen / hebben terstont het ancker aen boort ghewonden / ende met ons ghe-loopen lanx het landt henen / ende dit waren de scheyen / die den Generael in zee ghezonden hadde. Aldus tsamen zeylende / tot dat de Son int westen was / heeft hem den Windt meer ende meer verheben / waer dooz wy ons behoortige cours niet zeylen en mochten / maer moesten al tsamen aen den zuytwest hoec van het Eplandt groot Canaria loopen / ende aldaer ten ancker ghekomen zijnde / saghen het Eplandt Teneriffa ghenaemt / een van de Eplanden in Canaria gheleghen / daer den hooghen berch op staet / ghenaemt de Pijcke. Dese Berch was noch veertien mijlen van ons / ende dooz de groote hoochte / ey scheen dezelve boven de hier ofte vyf mijlen te wesen. Maer inden dach / als de Sonne scheen / en konden wy desen Berch niet sien.

Den neghensten Julij.

Aldus aent ancker liggende / zyn des smorghens meest alle de scouppen aen landt ghebaren / om versch water te halen / zulcx als daer was. Ende hebben met hen gheboert het doode lichaem van Jan Coznelisz. (de sone van den Conestabel der Admiraaliteyt van Rotterdam / ghenaemt / zwerte kees) het welcke sy aldaer heerlijc op elandt / hooch ende drooch / begraven hebben. Dit ghedaen zijnde / hebben den vrandt in het houdt ghescecken / dat daer op het strandt / inde Bosschen
by

by malkanderen lach. Ende op dit Landt en vernamen wy geen Spaenjaerden.

Den tienden Julij.

Als alle de flooppen met het volc / wederom elc aen boot ghebaren was / hebben des mooghens ancker ghelicht / ende zijn tzepl ghegaen / met eenen Noortooften windt. Ende als wy dus al samen onder zepl waren / isser een groote stille gheworden / alzo dat alle de schepen op zee laghen en dzeven / by ghebrecke vanden windt.

Den elfsten Julij.

Des mooghens zoo woeyt een moey topsepls wt den Noort oosten. Maer als wy al zeplende / het Eplandt Teneriffa wat naeckende waren / hebben zoo menigherhande windt ghekreghen / met ons ses oft zeven schepen / ende die naest het landt waren / kregghen zomtijds een topsepls / ende werdt zomtijds wederom zeer stille / dat wy laghen en dzeven / zulk dat wy gheen windt noch courss rekenen en kondē / want men moeste over de twaelff maels in een etmael verhallen.

Beschrijvinge van Gomera een van de Eplanden in Canaria / hoe tzelve inghenomen ende verlaten is.

Den twaelfften dach van Julius.

Aldus zeplende met groote onghestadicheyt van winde / onder het machtich Eplandt Teneriffa / hebben met het aenkomen van den daghe / den windt ghestadigher ghekreghen / waepende een moey topsepls wt den Noortwesten. Ende als het nu dach gheworden was / zagghen wy de Bloete zeer wijt van malkanderen verdeckt / door den boorschepen onghestadighen windt. Sommitghe schepen laghen van stille en dzeven / andere hadden een wipwich wints. Den meesten hoop vande schepen (onser Armada) sagghen wy west
van

van ons / alwaer wy terstondt (met de andere schepen) naer toegheloopen zijn. Wy malkanderen ghekomen zijnde, hebben al tsamen ons beste ghedaen / om het Eplandt Gomera te bezeylen / daer een kleyn stedeken in leyt. Ende aldus zeplende tot aen den avondt / beghonden vele van onse schepen het Eplandt te naec-ken / maer den meestendeel was noch verre inde Lye / zoo datter nyemant voor den avondt onder het stedeken komen en mochte. Ende als den dach ontbrac / is Jan Geerbrantsz. Admirael vande witte Vlagghen / ontrent het stedeken ghe-
komen / waer hem syn Vyce Admirael nabolchde / met noch een Jacht. Ende als den Admirael zoo nae onder het Eplandt was zeplende / hebben die van Gomera / twee schoten na hem gheschoten / doch niet gheraect. Den voorszeyven Admirael zulcx siende / is een stuc weghs aldaer voorszey gheloopen / met de ghene die by hem waren / ende hebben al hun zeylen inghenomen / ende het ancker alwaer laten vallen. Ende de andere schepen (die noch achter waren) hebben voorszey den gheheelen nacht hun beste ghedaen / om mede onder het Eplandt te komen.

Den 13 Julij.

Den Admirael vande witte vlaggen / aldus by Gomera gheanckert liggende / zijn des mooghen den meesten deel vande Armada noch gewest tusschen het Eplandt Teneriffa / ende het Eplandt Gomera / zoo datter een deel schepen het stedeken boven waren / ende moesten somtijts verhasen / om de andere schepen in te wachten / die noch in de Lye van ons waren. Als wy nu meest den hoec van het Eplandt boven hadden / heeft den Generael de Sepn ghedaen / dat alle de Capitepnen aen syn boozdt moeste komen / ende aldus blyven zeplende / heeft syn courts na het Eplandt van Gomera toeghestelt / alwaer him de andere schepen kloerke-lijc na ghevolcht zijn / ende hebben gheanckert om den hoec van een Valepe / ligghende Noozdt Noozdtoost van het stedeken. Ende als alle de schepen ten ancker laghen / zyn terstondt alle de Capitepnen in hun slouppe ghetreden / ende aen den Generael gheroep / om aldaer Odomantie van hem te ontfanghen. Ende als de Capitepnen een wijle tijds in het schip van den Generael gheweest hadden / zijn alle de Capitepnen wederom na hun schepen toegheroep / ende daer zijn vier Compagnien Soldaten afgheveerdicht dewelcke in de Valepe aen Landt ghezet wierden. Ende na dese gheschiedenisse / hebben de schepen al tsamen haer ancker aen boozt ghewonden / ende zijn na het stedeken van het Eplandt Gomera toeghezept / ende aldaer wederom het ancker laten vallen. Zoo wy nu inde Valepe op de see / boozt het stedeken al tsamen gheanckert laghen / hebben de schepen sommighe stucken op het stedeken (van het Eplandt Gomera) gheschoten / maer en hebben gheheelijc gheen weere wederom wt het stedeken ghedaen / want sy hadden by een Kasteelken op stranghe ghehadt staen / vier Koyere stucken / maer hadden die begraven zoo haest als sy ons zaghen aenkomen. Als wy nu altsamen daer gheanckert laghen / syn dander Soldaten / die noch ses compa-
gnien waren / in de slouppe ghetreden / en tsamen daer aen lant ghezet / zijn aen lant ghekomen / zonder eenich wederstandt : want de spaensjaerts niet w. ff ende kinderen / met alle haer goederen diese mede konden krijghen / int gheberichte ge-
blucht waren / ende de Soldaten die inde Valepe op ghezet waren / komende het gheberichte lant na het stedeken toetrecken / siende dat den vpsandt met alle haer goederen bluchtich waren / ende naer het gheberichte hunnen wech maerten / zijn terstondt eenen hoop soldaten (vande vier Compagnien / die hier koren / aen de valepe opghezet waren) naer de spaensche toeghetoghen / om hunlieden den wech te ondergaen / ende als zoo de ghebluchte goederen te bekomen / ende af te nemen.

Ende

Ende om desen aenval te doen / zijn dese onse Soldaten den berch neder ghe-
trocken ende quamen in een vallepe / om de Spaenjaerden te verrasschen. Maer
de Spaensche dese Soldaten vernemende hebben hen inde speloncken versteec-
ken / die sy daer ghereet hadden / tot dat ons volc inde vallepe was : De Spaen-
sche stonde / dat sy den hoop machtich zouden werden / zijn wt de speloncken ghe-
spronghen / ende hebben de soldaten van twee zyden omringhelt. De vereenich-
de Soldaten gy waer wordende dat sy bezet waren / hebben hen kloeckelijc te-
ghen de Spaensche te weere ghestelt / alsoo datter vele Spaenjaerden doot ble-
ven / ende vande vereenichde blevender tachtentich doot / in dese valepe / waer
ouder datter twee Lieutenanten doot bleven. Een was den Soon van Mier-
licke / ende dander den Lieutenant van Binon / hebben meer als vyftich steec-
me Heiden verrascht. De andere van de vier Compagnien / die de furie van de
spaensche ontweecken waren / quamen teghen den avont het hooghe landt neder
trecken / in het Stedeken van het Eplandt Gomera. Terstondt / na dese gheschie-
den somnighe vande Vereenichde / in der aerden bezet. Ende heb-
goederen te bekomen / die de spaensche inder aerden bezonnen te graben / om de
hebben aldaer sommighe pypen wguen ghedolven hadden. Ende
eenighe andere goederen te konnen ontdekken.

Ontrent den avont / metter Sonnen onderganc / hebben de Vereenichde een
vande spaensche ghevanghen ghebrocht / den welken den gheweldighen Pre-
sen Spaenjaert de goederen zoude wijzen / die daer over al (int Eplandt) begrá-
ven waren. Maer alsoo den avont aengquam / ende te zeer dupster beghonde te
waringhe ghegheven / op dat men des mozghens met hem zoude gaen / ende de
plaetsen doen aenwijzen / daer de spaensche hun goederen verborghen hadden.
Als nu den nacht hooghe gheworden was / ende de ghene die den Spaenjaert in
bewacmisse hadden / daer op luttel acht namen / is den Spaenjaert heymelijc wt-
ghebroocken / ende wederom by de spaensche / int gheberchte gheloopen.

Den 14. Julij.

Des mozghens zijn wy met de seloupen wederom aen Lant gheroep / ende
hebben goet inde schepen ghedaen / van tgeen sy daer ghelaten hadden / twelcke
meest wijnen waren : want sy met alle het andere goet inde gheberchte ghevlucht
waten / en sy hadden heel schoon mede ghenomen / want sy sonderlinghe gheen
goet int stedeken ghelaten en hadden / als de wijnen die sy begraven hadden / en
de naer middach hebben ons volc by kloeken ghedolven / die sy int lant begrá-
ven hadden / daer het koren ghestaen hadde.

Den 15. Julij.

Des mozghens ons volc loopende moelkoppes ende plunderen / met thien oft
twaelf int gheberchte / zijn vanden vbandt beset / hebbender ses oft acht van
ons volc doot gheslaghen / ende dander zint ontvlucht : Teghen den middach
is daer een Generale monsterringhe ghedaen / ober al de Soldaten / om te sien hoe
veel volc wy verlooren hadden : ende de Schepen begonsten vast de victalie ober
te gheven / van de ghene die van daer na hups toe zoude / ende werde van dien zel-
ven dach twee groote koperen stucken ghedolven / waer van een lant was ses-
thien voet en een half / ende dander ontrent veertien voet.

Den

Den 16. Julij.

Heeft den Heer Generael sinozghens den seyn ghedaen/ dat alle de Capitaynen aen zijn boort moeste komen/ ende doozzaecke van dien was/ dat sommighe Capitaynen / de soldaten aen Landt wesende/ gheen Kost noch Victalie en bestelde/ lieten se hongher lijden / zoo dat sommighe soldaten klachtich gheweest hadden/ aenden Generael. Den vbandt quam sachernoens opt gheberchte/ boven het stedeken / roepende dat ons volc haer mos ketten wederom halen zoude / ende te-ghens den avont werdender veel Bootsghesellen met gheweer aen lant gheset/ ende op dese zelven tijdt / werde alle ghereetschap ghemaeft / om des anderen daechs vzoech metten daghe / op het gheberchte te trecken / ende hun nius ketten/ roers/ ende andere wapenen / wederom te halen / waer van de Spaensche / hter horen/ zoo spottelijc gheroepen hadden/ dat sy hun gheweer weder halen zouden. Maer nadien alle dese ghereetschappen ten stryden / waerdich waren / isser inde zelven nacht eenen stercken storm-wint opgeresen / ende begonde meer ende meer te verheffen / maeckende ten laersten een gheweldich tempeest / ende niet toghenstaende/ dat de Armada onder het Eplandt Gomera/ vooz het stedeken op de ree was liggende / werden sommighe ghenootzaert / het anchor te lichteen / ende in zee te zeplen / om de schade te voozkommen / dewelcke de Schepen gheleden zoudten hebben/ dooz dien sy zeer dicht/ byden anderen laghen. Ende de schepen die tzepl ghinghen/ na dat sy een stuc weechs in zee waren / lieten het anchor vallen/ ende bleben aldaer ligghe. Hier dooz werde te rugghe ghehouden / tghene den Generael voozghenomen hadde/ houdende die vooz een waerschouwinghe / dat sy sin volc verschoonen/ ende behouden zoude/ vooz de Spaensche / dewelcke / hun hemelijcke speloncken/ ende hoolen inde gheberchten hadden/ ons volc vele affghijt / zoudten ghemaeft hebben. Daerenboren/ zoo hebben de spaensche / den rechten naem Canaria/ dat is te zegghe/ Hondes gheslacht / want sy liepen zoo snel als honden / ende waren zoo wreet ende moordadich als wilde Operen / twelc sy ghenoechsaem bewesen / zoo haest sy sommighe van ons volc gegpen konden/ vernieldense terstondt / als dulle ende verwoede Honden / na wt wyssen van hunnen name. Canaria.

Den seventensten Julij.

Desen schadelijcken nacht gepasseert zijnde/ ende het tempeest ghestilt ende geleghen/ waren de vrome Soldaten noch al tsaemen veerdich ter wapenen/ niet anders verwachtende / dan op de Berghen te trecken / ende de Spaensche aldaer te bezoeken: Maer werde om doozzaecke te rugghe ghehouden. Ende zijn ontrent dyp hondert Mannen/ met wapen ghesonden/ inde valepe/ daer ons volc dyp da-ghen te voren/ vande spaensche / verrascht / omcinghelt/ ende verflaghen hadden gheweest. De Vereenichde in dese valepe ghekomen zijnde / en vernamen gheen Spaenjaerden/ noch ooc gheen tegenweer / maer vonden een kleyn metale stuc-ken/ ontrent een vadern lanc wesende / met noch twee tonnen boskrup / ende als ons volc zacht / datter niet meer vooz handen en was/ dat sy ghereet mochten behomen / en zijn op de Berghen niet gheklommen / want sy daer toe gheen com- missie en hadden / maer hebben tghene sy daer ghevonden hadden / in het Stede-ken ghebracht. Ende als nu den avont nakende was/ heeft den Generael bevo- len/ datmen zoude beghinnen tgoedt tscupe te doen/ dat alraer ghevonden/ ende wt der Werden ghegraven was/ ende werde alles afgheveerdich/ ende volbracht/ waer onder dat waren dyp metalen stucken gheschues / sommighe klacken/ ende andere goederen/ twelc alles tscupe ghedaen werde.

C

Son.

Sondach den achtien den Julij.

Zijn wy noch op de See de van het Eplandt Gomera op ancker blijven liggen.
Maendach / den 19. Julij.

De Vereenichde noch wesende opt Eplandt Gomera / ende siende dat de spaensche gheduerich op de Berghen / in hun secrete hooien ende speloncken waren blijvende / hebben den brandt inde Stadt ghesteecken / ende zoo veel als sy kosten / al afgebrandt / Kloosters / Kercken / Kluyfen / Pypsen / blijvende noch inde stadt tot aenden middach. Na dat dit alles afgheveerdicht was / hebben de Vereenichde het stedeken verlaten : terstondt is den Heer Generael met alle syn volc / aen boort ghevaren / ende is aldus het Eplandt Gomera / in den brandt ghelaten (twelc de eerste reyse is gheweest / dat eenighe Partie zulcx ghesaen heeft) De Spaensche siende / dat het Konijchs volc van het Eplandt was / zijn niet alderhaest ende met grooten hoopen wt hun hooien / ende secrete speloncken komen ghelopen / om den brandt te blusschen / ghelyc die van Alegona / in het Eplandt groot Canaria ghedaen hadden.

Dysendach den 20. Julij.

Hebben wy noch boort Gomera op de See de ghelegghen / op desen tijdt zijn twee van onse Soldaten / in Clopers Schip ghegaen / ende wy hebben daer boort inde plaetse / twee gequetste van Cloeper over genomen / met noch twee spaenjaerden

Sommarie vanden afscheyt.

Den Generael / de Eplanden verlaten hebbende / stelt ordonnan-
tie inde Vloote / neemt zeer heerlijc syn aff-scheyt aen alle Capite-
teynen ende Officieren. Doordert de reyse na Westen / met syn
Vloote. De andere schepen keeren wederom na het Nederlant /
elc daer hy bescheyden ende wtghevaren was.

Ad dat het Eplandt groot Canaria / vechtenderhand / van
de Vereenichde ghewonnen ende inghenomen was. Ende het Eplandt
Gomera gheconquesteert wesende / zijn de zelbe / om Redene wille verlaten
Generael / alle de Capiteynen ende Officieren / aen syn Schip ontboden / die inde
Vloote waren. Ende als de Oberheyt alle byden Admirael Generael waren /
heeft hy henlieden alle vrientschap bewesen / na syn best vermoegen / dezelve groot-
telijc bedanckende vanden grooten getrouwen dienst / die sy hem in desen strijt /
bewesen hadden / twelc den Heer Generael met een sonderlinghe Gratte ghedaen
heeft / biddende / den Almachtighen Godt dat sy wilde in alle voorszeyden
zacken / synen eenighen Leptsman / ende ghenadighe beschermer wesen / tot syns
Raems eere / ende ghelucsalighen voorszeyden der Vereenichde Nederlantische
Provincien. Na desen / was den Heer Generael wederom met vriendelijcke woort-
den sineeckende ende begheerende / aen alle Capiteynen ende Officieren / met reder-
lijcke exempel vermanende / dat sy dit goet beginsel int verstercken wilden
stellen / op het alderghetrouwelijcste / boort Godt / ende hunne vrome hooghe O-
ver-

berheyt / de Edel Heeren der vereenichde Nederlanders Staten / ende tot een wyf-
bevalen van hunnen Edelen hoch gheboren Gouverneur Generael / Prince
Mauritz, wesende hunne Oberste ghebiedende Heeren: etc. Met dese / ende de-
ser ghelijcke zaeken / is den dach ghepasseert,

Woensdaechs den 21. Julij.

Was den windt Noordelijc. Den Heer Generael / heeft alle Capiteynen ende
Officieren by hem laten komen / ende wederom / met alle beleeftheyt / vooz de
tweede reyse / aen hen altsamen ozloff ghenomen. Opdonnerende ende stellende in
sijn plaetse als Admirael Generael / over de gheve die wederom na hups zouden
keeren / Jan Geerbrantsz. begheerende / ende bevelende wel expresselicken / aen
alle de gene / die daer tegenwoordich waren / den voozschryven Jan Geerbrantsz.
alle ghehoorsaemheyt te betuygen / ende te obedieren / al of sijn eyghen Persoon
daer ware. Item / datmen alle sijn begheeren oge zoude doen voorzaken / alle
andere die daer niet teghenwoordich gheweest en hadden. Na dese gheschiednisse /
ende afscheyde / heeft den Admirael Jan Geerbrantsz. een Prince vlagge bo-
ven laten waepen. Ende den Generael C. Jonge Heer Decker vander Doest / heeft
terstondt mede een Prince vlagge laten waepen. Ende als de Sonne zuytwest
was / hebben altsamen ancker ghelichte / ende tzepl ghegaen / nemende vooz de
derde reyse / zeer triomflijcken Ozloff / deen sen vander / ende zyn alsoo van mal-
kanderen ghescheyden. Den Heer Generael / met sijn vloote stellende cours zuyt
Zuytwest henen / met ses ende dertich schepen. Ende den Admirael Jan Geer-
brantsz. gheloopt oost henen / byden windt / met vyff ende dertich schepen / om
wederom na het Nederland te komen.

Donderdach den 22.

Den windt als vooren / liepen henen ende weder ten naesten by / onder Terri-
riffa ende Gomera.

Vrydach den 23.

Liepen ten naesten by met ons vloote tot vyf en dertich schepen.

Saterdach den 24.

Gheloopt henen ende weder / onder de Eylanden. Inder nacht waer een
groot haerweer / dat wy van malanderen zyn versteeken / verlooren onsen Ad-
mirael Jan Geerbrantsz. met dertien ofte veertien schepen.

Zondach den 25.

Gheloopt ten naesten by / saghen vier Eylanden. In den eersten / het Eylandt
kan Terriiffa Nooyt Nooyt oost van ons. Het Eylandt Gomera / Nooyt van
ons. Het Eylandt de Palma / Nooyt Noordwest van ons. Het Eylandt Fero /
west van ons / hadden maer tweertwintich schepen by ons.

Maendach den 26.

Gheloopt ten naesten by / de Hanna zuyt west ten naesten / vernamen wy ses
vriende seplen / daer wy na toechielden / ende by hem komende / wast Capiteyn
Jan Rem den Conijermaceker / Sullaeer ende Kerckhous met sijn Compagnie.
Zeggende / dat sy gheen onroet vernamen en hadden. Wy waren noch onder
het Eylandt Terriiffa / zoekende oer al onsen Admirael Jan Geerbrantsz.
maer in honden hem niet byegheuen ofte vernemen.

Wiendach den 27.

Waren wy noch onder ende tusschen de vordich veyden vier Eylanden. En kon-
den niet meer sien van de eerwintich schepen van onse vloote. Liepen oer al
zoeken onsen Admirael Jan Geerbrantsz. met Capiteyn Cornelis Claesz.

C 9

Wom 8.

Woensdach den 18.
Waren alle de Capiteynen ontboden in 't Schip van Capiteyn Bloc van Vlissinghen / alwaer sy Capiteyn Knoper als Admirael van de Vloote ghemaeckt hebben / ende Frerijc Arentsz. Vpcedmirael. Waren (op desen tydt) noch twee en twintich schepen by malkanderen.

Donderdach den 29.
Moesten wy noch by legghen/ende waten tusschen Gomera ende het maritich Eplandt Teneriffa.

Vrydach den 30 Julij / Leyden noch by.

Saterdach den 31.

Waren wy noch zeylende reghen ober het eplandt van Palma met ons Vloote. Onder de stadt saghen wy vryschepen van Jan Gem/ maer en quamen niet ten anker.

Sondach den eersten dach van Augustus.
Moesten wy noch al by legghen / blyvende noch ontrent de Eplanden.

Maendach den tweeden.

Den windt Noort noortooft / leyden by / saghen de Eplanden Palma / Gomera ende Fero.

Dyfsendach den verden.

Hadde wy ons twee en twintich schepen by een onder de Palma. Zochten eenen bequamen windt om weth te komen / van was veel stille. Nochtans hebben wy hier mede het Eplandt de Palma ghelacen.

Woensdach den 4.

Hebben wy alle middelen ghezocht om van d'ander Eplanden te komen. Inder nacht hebben wy ons Admirael Knoper verloren / zulcx dat wy maer elf schepen byden anderen waren / van ons Vloote.

Donderdach / Vrydach / Was het heel stille niet gheoffresseert.

Saterdach den 7.

Hadde wy onse schepen by een / waren ontrent achttien mijlen vande Palma: Capiteyn Frerijc Arentsz. ontboot alle de Capiteynen aen syn boort / om een nieuw Admiraelchap te maeken. Werde gheordineert / Frederijc Arentsz. als Admirael / Capiteyn Bloc Vpcedmirael / ende Anthonis Leendersz. Schout by nachte. Ende waren noch twintich schepen by den anderen.

Sondach / waren noch als voren twintich schepen by den anderen.

Maendach den 9. Augusti.

En hadden maer seftien schepen by den anderen / den windt als voren / ghezeyle ons boorgaende cours / op 31 graden tten minuten.

Dyfsendach ende Woensdach.

Den windt stilde gheheel / dzeben op zee / ende waren noch tsamen met ons Admirael Frerijc Arentsz. seftien schepen.

Donderdach den 12. Augusti.

Was het gheheel kalm ende stille / waren noch by Frerijc Arentsz. ons Admirael / seftien schepen.

Vrydach den 13.

Metten daghe was den windt oost noortooft / ghelopen ons cours noort ende noort noortooft henen. Bevonden te wesen op de hoochde van 32 graden veertich minuten.

Saterdach / den 14. Was den windt als voren.

Sondach

Sondach den 15. Augusti.

Waren noch met ons Admirael Frerijc Arentsz. in de Blote sterc sestien schepen by den anderen.

Dyfsendach den 17.

Wast een moep houde wt den zupden ende zuytwesten / liepen nooytoost he-
ren. Waren op desen tijdt noch sestien schepen by den anderen / te weren: se-
ghen schepen van ozlooghen zeven Probande schepen. Hier onder waren / vier
ozlooch schepen wt Noordhollandt / vier wt Zeelandt / ende Anthonis Leen-
aertsz. wt de Maes. Tsamen neghen Capiteynen / Frerijc Arentsz. Admirael /
Capiteyn Bloc van Zeelandt / Dyce Admirael / ende Anthonis Leenaertsz.
Schout by nachte.

Woensdach den 18 Augusti.

Waren wy noch met ons voorszreven sestien schepen / op 36 graden / tien
minuten. Den windt zuytwest / gheloopen ende ghezeplt nooytoost. Door mid-
dach vernamen wy twee vrende zeplen / komende wt den Noordwesten / daer
na toegheloopen / ende na den middach zijn wy by de twee schepen ggekomen /
ende hebbense ghekreghen / waren twee Spaensche schipkens / waer af deene
een barrckens was / komende van Cape de Blanco / op 21 graden / ghemunt
op Wolvis in de Condaet / daer sy woonachtich waren. Op de selve sche-
pen was een koopman van Sebplien / met 47 mannen. Hadden eic twee le-
pel stucken / met pderman syn mosquet / maer en deden gheen weere / om ons
te wederstaen. Inde selve schepen zijn ghevonden / ende gheladen tsestich du-
sent drooghe haepen / ghe-estimeert weerdich te zijn ses dusent Duraten / alsoo
sy zepden. Noch ghevonden twee zacken met ghelde / in den eenen zac was elf
hondert enckele Realen / ende in den anderen zac / een dusent ende veertich en-
ckele Realen / met twee vaten Traen / twee rommen Gomme Arabya.

Donderdach den 19.

Waren wy ons sestien voorszreven schepen / met de twee spaensche schepen /
vier ozlooch schepen van Noordhallandt / vier ozlooch schepen van Zeelandt /
ende een ozlooch schip wt de Maes / met namen Capiteyn Antheunis Lee-
aertsz. / de andere waren al Probande schepen. Den windt west noordwest /
ghezeplt nooytoost ten noorden op 36 graden / 45 minuten. De Capiteynen zijn
al aen boort gheweest vanden Admirael / om de zaecke vande Spaensche te aen-
hooren / watmen daer in vooz best mochte schaffen.

Dyfdach den 20.

Den wint als voren / waren by ons Admirael Frerijc Arentsz. met ons sestien
schepen / ende de twee spaensche. Saghen twee Ingheische Dybupcers / daer
ons Admirael na roeltet / met hun ghesproken hebbende / zijn met den avond
van malkanderen ghescheyden.

Saterdach / Sondach / 21. ende 22.

Waren wy noch ons xviii. schepen. Bevonden te wesen op de hoochde van 39
graden / ses minuten. De Sonne zuyt ten westen / quam den wint west noord-
west / ghezeplt nooyt nooytoost / ende nooyt ten Oosten / hebben Lisboudt oost
van ons.

Maendach / Dyfsendach / den 23 ende 24.

Waren wy met ons voorszreven xviii. schepen noch by den anderen / den 23.
was den windt noordt noordwest / gheloopen ende ghezeplt noordt oost ende
oost nooytoost. Den 24 ghezeplt west ende nooyt west.

Woens.

Woensdach den 25. Augusti.
Den windt als voren/ gveloopen ten naesten by/ met ons achtien schepen.
Donderdach den 26. Augusti.

Den wine oostelijc/ ghezeyt noort noortoost/ ende noort ten oosten. Den Ad-
mirael Frerit Verensz. ontboot alle de Capiteynē de spu boort/ heeft aen den-
den oortoof ghenomen / wt cause dat hy gheen brand en hadde / is met zyn dry
hoort jollanders voren wech tot ons vloet gveloopen/ om metten eersten mo-
ghelyc zijnde / die lanc te overkomen / zyn noch vyftien schepen byden anderen
ghebleven / te weten / ses schepen van oortoghe / zeven vromande schepen / twee
spaanische schepen / Capiteyn Boerenberdyet is Admirael gheworden/ en Cap-
iteyn Jan sehalc Viceadmirael.

Vrydach den 27. Augusti.
Den wine oost ten zuiden ghezeyt Noort noortoost met ons vyftien schepen/
op de hoochte een ende veertich graden

Saterdach den 28. Augusti.
Twee uren voort middach/ quam den wind wten zuiden/ ghezeyt oost Noort-
oost/ ende Noortoost ten Oosten/ met ons vyftien schepen.

Zondach den 29. Augusti.
Den windt als voren/ ghezeyt ons noortscheyen cours / tusschen twee half-
ten / bevonden te wesen op hoochte van twee ende veertich graden ses minuten.

Maendach den 30. Augusti.
Den wine Zuidelijc ghezeyt Oost Noortoost / met ons vyftien Schepen/
ontrent ende na den middach / waer heel stille / bevonden te wesen/ op twee ende
veertich graden vyftich minuten.

Dinsdach den laersten Augusti.
Den Windt als voren/ ghezeyt Noortoost henen / op drie en veertich graden
veertich minuten.

Woensdach den eersten Septembrijs.
Worpt een sterke koude wten Zuiden / verlooren al ons schepen / wt-
ghenomen vier waer schepen/ met namen/ Capiteyn Anthonij Teenaerts/ Ca-
piteyn Jan Zehale / Capiteyn Cornelis Japirsh. Foye/ ende Capiteyn Gillis /
waren op vyf en veertich graden twintich minuten.

Donderdach den tweeden Septembrijs.
Den wine als voren / waren ons vier noortscheyen waer schepen byden an-
deren/ op ses en veertich graden ses en twintich minuten.

Vrydach den derden Septembrijs.
Den windt Noortwest met een gheweldighe koude / liepen Noortoost henen/
waren op acht en veertich graden veertien minuten / wierpen het loot/ maer en
konden gheen gront vernemen.

Saterdach den vierden Septembrijs.
Den wine West ende Noortwest / liepen Noortoost henen/ ontrent den mid-
dach wierpen het loot/ vonden gront op acht en veertich graden / root zande/ had-
den de hoochte van neggen ende veertich graden vyftien minuten. De Sonne
wint Zuidwest / zaguen een Ongheliman / liepen naer hem/ inder konden hem
met spiecken. Anden avondt zyn ons dry waer schepen / van ons ghescheyden/
Kellens course oost Noortoost/ ende Oost ten Noorden/ ende wy spu gveloopen
den heelen nacht noortoost/ ende noortoost ten noorden.

Zondach den vyfden Septembrijs.

Des

Des mozghens metten daghe / doen wierpen wy het loot / ende hadden ses en
veertich badem diep / daer naer ghezept Noort ende noort noortoost / de Sonne
Zupt Zuptwest / gheen landt vernemende / hebben wy weder aenden zupden ge-
loopen den heelen nacht.

Maendach den seften Septembzis.

Den wint westelijc / ghezept oost henen / op den middach wierpen het loot /
was vijftich badem diep / waren wirts schelpen met naeldkens daer inne. Op
de hoochte van neghen en veertich graden twintich minuten / de Sonne Zupt-
west vernamen Hespant / ende gheloopen noortoost ten noorden.

Dinsdach den zeventen Septembzis.

De Sonne Oost Zuptoost zaghen Engelandt / was een blegghende vaer-
weert witen Zupt zuptwesten / ghezept Noort Noortoost / de Sonne Zuptwest
quamen te Lande op Gouftert. Daer naer hebben wy ghewent / ende ghezept de
Oost zuptoost metten avont woeyt zoo veel winds / dat wy ons stenghen door
schieten moestē. Den geheelen nacht gelopen met twee huckende schouderzeple.

Woensdach den achften Septembzis.

Was hes vaer-weder noch eben sterc / de Sonne Oost ten Zupden / zaghen
wy het Eplandt van Wicht / Noort noortwest van ons / ende gheloopen den hee-
len dach met een huckende Forcken Oost noortoost henen / metten avont sagen
wy Beversier: tsnachts int tweede quartier de hoofden by Douberen gepasseert.

Donderdag den neghensten Septembzis.

Metten daghe wast heel stille / doncker weder / de Sonne Zuptoost hadden de
lencte van Pieupoort / en de ebbe afgeset / den wint oostelijc / naer middach quam
den windt noortwest / wederomme onder zepl ghegaen / loopende den heelen nacht
met een huckende Forcken.

Vrijdach den ehienden Septembzis 1599.

Metten daghe waren wy voor de Maes / de Sonne zuptwest / zyn wy met
Gods ghenade voor den Briel gheromen.

F F A S.

Den Schrijver / aen den goetwillighen Leser.

Hier is kortelijc gheselt (verstandighen Leser) tghene inde Zeevaert, van dese Ar-
mada gheschiet is, ghelijcmen zulcx na ghevoonlijcke vvijsē, inde Journalen
behoorde te stellen. Ende hebbe tzelve in Druce laten vvtgheven, om den Verstandi-
ghen, in dese zaecken mede deelachtich te maecten, door een goet ghevoelen t vvelc
ic aen den zelven vvas hebbende, dat hy desen slechten aerbeyt, ten besten verstaen
zal. De andere Ioilisten, ben ic bereyt met alle ghedult te verdraghen. Bildende voorts
aen alle Schrijvers oft Journalisten, desen mijnen ghedelibererden aerbeyt, ongh-
blaemt te vwillen laten, ende henlieder Journael, ooc mede in Druce te laten passeren,
om het oordeel, aen den Onpartijdighen te stellen, vvien dat best ghedaen zal heb-
ben. Tvvilc doende, zullen sy toonen, dat Verstandt, Reden ende Gherechticheyt,
by henlieder, de overhandt heeft: Ende my hier door verobligeren, om met henlie-
den in alle Confraterschap te leven, tot Loff, Prijs, ende Danckaerheydt, den Alder-
hoochsten, inder eeuwicheydt.

Datum, In Rotterdam, den eersten dach van October.

Michiel vander Heede, Wenscht alle Menschen Peys en Vreede.

Den Drucker / aen alle Konst-Liefhebbers.

Alle konst-Liefhebbers zullen believen te weten / dat het
Eylandt van groot Canaria / met de Stadt Allegona
daer in gheleghen / in syn gheheel begriip / zeer
konstich gheconterfeyt is / ende in konst
ghedruyt / met alle de plaetsen aen-
gheteekent / daer dit alles
gheschiedt is:

**Ende men bint dese Conterfeyttinghe te kooppen
by alle Boeckerkoopers.**

den
No
ghe
ipa
tepi
ont
veer
beert
aben
piter
ware
men
deren
De
war
konde
dare
den be
met sy
kellen
den be

